

ตกขาวครวตั้งครรภ์

ผศ.นพ.ดิฐกานต์ บริบูรณ์หิรัญสาร
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เมื่อตั้งครรภ์แล้ว ตกขาวมาเยือน อย่างนี้อันตรายหรือเปล่า...

ตกขาว ได้ยินแล้วทุกคนคงคิดว่าเป็นอาการผิดปกติแน่นอน อีกทั้งกังวลไปต่างๆ นานา ด้วยว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีการติดเชื้ออะไรรุนแรงมากมายน้อยหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตกขาวนั้นเกิดขึ้นระหว่างตั้งครรภ์ คุณแม่จะยิ่งกังวลว่าจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการตั้งครรภ์ หรือส่งผลกระทบต่อลูกน้อยหรือไม่ เรามาดูกันครับ

ตกขาวหรือน้ำเดิน

ช่วงใกล้คลอดนั้น อยากจะเตือนคุณแม่สักหน่อยครับ ในเรื่องของกรมูกหรือน้ำออกมาทางช่องคลอด ซึ่งลักษณะอาจคล้ายกับการมีตกขาวปกติ แต่จริงๆ แล้ว อาจไม่ใช่ตกขาวก็ได้ครับ รวมทั้งไม่ใช่เรื่องของกรมูกหรือการอักเสบติดเชื้ออีกด้วย

สิ่งที่ออกมานั้นไม่ว่าเป็นกรมูกหรือน้ำ อาจเป็นอาการเริ่มแรกของการเจ็บท้องคลอด ซึ่งคุณแม่ควรรีบมาโรงพยาบาลนะครับ เมื่อเริ่มมีการเจ็บท้อง ปากมดลูกก็จะเริ่มเปิด ทำให้กรมูกซึ่งอุดอยู่บริเวณนั้นหลุดออกมา ในบางรายอาจมีเลือดปนมาด้วย ส่วนกรณีที่มีน้ำออกมาก็เป็นไปได้ว่าคุณแม่มีน้ำเดินแล้วละครับ โดยอาจมีอาการเจ็บครรภ์ร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

แม้ว่าโดยปกติแล้ว เวลามีน้ำเดินมักเป็นน้ำใสๆ ไหลออกมาเป็นปริมาณมากเหมือนเวลาปัสสาวะ แต่บางกรณีน้ำอาจจะค่อยๆ ออกมาทีละน้อยเหมือนมีตกขาวมากกว่าปกติ แต่เหลวใสคล้ายน้ำก็ได้ ในกรณีน้ำเดินนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรีบไปโรงพยาบาลเพราะถ้าปล่อยไว้นานอาจเกิดการติดเชื้อลุกลามเข้าไปในโพรงมดลูกได้ ซึ่งถ้าร้ายแรงอาจเป็นอันตรายได้ต่อทั้งคุณแม่และลูกครับ ถ้ามีลักษณะอาการที่ว่านี้ ไม่ว่าจะกรมูกหรือน้ำออกมาทางช่องคลอดในช่วงใกล้คลอด ต้องรีบไปพบแพทย์นะครับ

แบบนี้ตกขาวปกติ

จริงๆ แล้ว การมีตกขาวนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมชาติของผู้หญิงทุกคนครับ เนื่องจากในบริเวณช่องคลอดและปากมดลูกนั้น จะมีการสร้างสารคัดหลั่งเพื่อหล่อเลี้ยงและหล่อลื่นช่องคลอดอยู่ตลอดเวลา สารคัดหลั่งเหล่านี้แหละครับที่คุณผู้หญิงทุกคนมีและถือว่าเป็นตกขาวที่ปกติครับ ลักษณะของตกขาวปกตินั้นจะเป็นนมใส หรือขาวขุ่นคล้ายแป้งเปียกปริมาณไม่มากนัก อาจ

มีทุกวัน วันละเล็กน้อย เรื่องของลักษณะและปริมาณของตกขาวนั้นขึ้นกับอิทธิพลของ

ฮอร์โมนในร่างกายด้วยครับ ในช่วงที่ยังไม่ตั้งครรภ์ คุณแม่อาจเคยสังเกตว่าลักษณะและปริมาณของตกขาวนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามรอบประจำเดือน โดยเฉพาะในช่วงกลางรอบประจำเดือน หรือช่วงไข่ตกนั้น ตกขาวจะเป็นมูกใส เหนียว ยืดได้ดี และมีปริมาณมากขึ้นกว่าในช่วงอื่นๆ ก็เป็นผลจากฮอร์โมนที่เปลี่ยนแปลงไปนั่นเอง ช่วงที่ตั้งครรภ์ก็เช่นเดียวกันครับ ช่วงนี้ฮอร์โมนที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะฮอร์โมนเพศหญิงจะสูงขึ้นกว่าตอนไม่ตั้งครรภ์มาก ซึ่งแน่นอนว่ามีผลต่อลักษณะและปริมาณของตกขาวปกติด้วย คุณแม่คงพอจะเดาได้นะครับว่าช่วงที่ตั้งครรภ์นั้นจะมีตกขาวออกมาปริมาณมากกว่าปกติ แต่ก็ถือว่าเป็นปกติครับ ฟังดูแล้วอาจสับสนบ้างเล็กน้อยนะครับ "มากกว่าปกติ" แต่ "ปกติ" แต่ก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ คือจะมีตกขาวที่เป็นปกติออกมามากกว่าเดิมครับ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายในช่วงตั้งครรภ์นี้แหละครับที่ทำให้คุณแม่หลายคนเกิดความกังวลใจ คิดว่าเกิดความผิดปกติขึ้นกับตัวเอง และบางรายอาจกังวลไปถึงว่าจะมีผลต่อลูกในท้องอีกด้วย คุณแม่บางรายจะบ่นให้คุณหมอฟังเกือบทุกครั้งที่มาฝากครรภ์ แต่พอตรวจแล้วก็ปกติทุกที แต่ก็ยังอดกังวลไม่ได้อยู่ดี "ปกติ" ก็คือปกติแหละครับ ไม่มีอะไรผิดปกติทั้งสิ้นไม่ว่ากับตัวคุณแม่เองหรือลูกในท้อง ทราบอย่างนี้แล้วคงจะสบายใจขึ้นมาบ้างนะครับ แต่ไม่ใช่ว่าจะไม่ต้องสนใจตัวเองโดยเฉพาะเรื่องตกขาวระหว่างตั้งครรภ์เลยนะครับ ที่ควรจะต้องคอยดูแลตนเอง ก็คือ คอยสังเกตว่าตกขาวที่ออกมานั้นมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร หรือมีอาการผิดปกติอื่นร่วมด้วยหรือไม่ เช่น คันบริเวณช่องคลอด หรือมีปัสสาวะแสบขัดร่วมด้วย ฯลฯ อาการต่างๆ เหล่านี้ถ้าเกิดขึ้น ก็ถือว่าผิดปกติแล้วครับ ซึ่งเกิดได้จากหลายสาเหตุ ที่พบได้บ่อยก็คือ การอักเสบติดเชื้อของบริเวณช่องคลอดหรือปากมดลูกนั่นเอง แต่มักไม่รุนแรงและไม่ได้ก่อให้เกิดผลเสียร้ายแรงต่อทั้งคุณแม่และลูกในท้อง แต่ก็ต้องรีบไปพบแพทย์นะครับ เพื่อให้ได้รับการตรวจวินิจฉัยและให้การรักษาที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ตกขาวผิดปกติเพราะติดเชื้อ

การอักเสบติดเชื้อของช่องคลอดและปากมดลูกพบได้บ่อย ก็คือ การอักเสบติดเชื้อจากเชื้อรา เชื้อพยาธิในช่องคลอด และเชื้อแบคทีเรีย โดยเฉพาะการอักเสบของช่องคลอดจากเชื้อรานี้พบได้บ่อยมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของช่องคลอดระหว่างตั้งครรภ์นั่นเองที่ทำให้สภาพต่างๆ เหมาะกับการเจริญเติบโตของเชื้อรามาก ทำให้ติดเชื้อได้ง่ายขึ้น

ลักษณะของตกขาวนั้นจะมีปริมาณมาก เป็นสีขาวหรือเป็นก้อนเล็กๆ สีขาวก็ได้ ที่สำคัญคือมักมีอาการคันบริเวณช่องคลอดหรือบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกร่วมด้วย ส่วนการอักเสบติดเชื้อพยาธิในช่องคลอดนั้น เกิดจากเชื้อพยาธิตัวเล็กๆ ซึ่งเป็นคนละชนิดกับพยาธิลำไส้ครับ ลักษณะของตกขาวนั้นมักเป็นสีเหลืองๆ หรือเขียวๆ บางรายอาจออกมาเยอะและคล้ายเป็นฟองอีกด้วย ส่วนอาการที่เกิดร่วมด้วยนั้นก็คล้ายกับการติดเชื้อราคือมักมีอาการคันอย่างมากบริเวณช่อง

คลอดและอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก คุณแม่บางคนพอดันมากๆ ก็ต้องเกาครับ พอเกามากๆ เข้าเกิด เป็นแผลถลอกเลยก็มี เกาเพลินไปหน่อย รุนแรงไปนิด...แหม...ก็มันคันนี่นา ไม่เกาก็ไม่หายคันใช่ ไหมครับ...

ส่วนการอักเสบติดเชื้อจากแบคทีเรียที่เรานั้น อาการมักไม่ชัดเจนเหมือนเชื้อราหรือเชื้อพยาธิ แต่ก็มีตกขาวออกมามาก อาจมีสีเหลืองหรือเทาๆ ขึ้นๆ เหนียวๆ ทำนองนั้น อาจมีกลิ่นเหม็น ผิดปกติร่วมด้วยก็ได้ อาการอื่นอย่างแสบร้อนหรือคันบริเวณช่องคลอดก็พบได้เช่นกันครับ

ตรวจหาเชื้อ

ในการจะบอกว่าติดเชื้อชนิดใดโดยอาศัยอาการที่คุณแม่เล่าคงจะไม่พอ ไม่อาจทราบว่าเป็นจริงแล้วตกขาวผิดปกติที่นั่นเกิดจากเชื้ออะไร การรักษาเชื้อแต่ละชนิดนั้นก็เหมือนกันอีกด้วย จึงจำเป็นต้องตรวจภายในเพื่อเอาตัวอย่างของตกขาวไปตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ หรือย้อมเชื้อดู จึงจะทราบว่าตกขาวนั้นเกิดจากเชื้อชนิดใดกันแน่ จากนั้นจึงจะให้การรักษาได้ถูกต้องครับ

การรักษา

การรักษานั้นก็ไม่ยุ่งยากมาก และมักหายขาดครับ โดยทั่วไปแพทย์มักจะให้ยาเหน็บช่องคลอด หรือยาไปรับประทานต่อเนื่องสักระยะหนึ่งเท่านั้นก็หายขาดได้ แต่ไม่ใช่หายแล้วหายเลยนะครับ อาจกลับมาเป็นใหม่อีกได้ ไม่ใช่คุณหมอรักษาไม่ดีหรอกครับ...ก็ตั้งครรภ์ตั้ง 9 เดือนนี้ครับ มีโอกาสเป็นซ้ำกันได้บ้างไม่มากนักน้อ อย่างไรก็ตาม ขอย้ำอีกครั้งครับว่าการอักเสบติดเชื้อต่างๆ ที่ว่ามานั้นเป็นเพียงการอักเสบติดเชื้อเฉพาะที่เท่านั้น ไม่มีผลต่อลูกในท้องครับ โดยเฉพาะถ้าได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง

ดูแลตัวเอง...สำคัญที่สุด

การดูแลตัวเองระหว่างตั้งครรภ์ ก็คือการรักษาความสะอาดบริเวณอวัยวะเพศอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้เกิดความอับชื้น ชุดชื้นในควรเป็นชนิดที่ใส่สบาย ไม่รัดจนเกินไป คุณแม่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้น้ำยาพิเศษอะไรสวณล้างช่องคลอด ดีไม่ดีถ้าเกิดแพ้ขึ้นมา อาจเป็นสาเหตุให้เกิดการอักเสบหรือติดเชื้อได้ง่ายขึ้นอีกด้วย ล้างทำความสะอาดด้วยน้ำธรรมดาที่พอครับ และถ้าเกิดอาการผิดปกติขึ้นหรือไม่แน่ใจ ควรรีบไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษา ไม่ควรไปซื้อยามาใช้เอง ยาเหน็บหรือยารับประทานที่มีขายทั่วไป บางชนิดอาจไม่ตรงกับเชื้อเท่าใดนัก ทำให้รักษาไม่หายขาด อาจดื้อยา และเป็นเรื้อรังได้เนะครับ ควรให้หมอตรวจก่อนดีกว่า มาถึงตอนนี้ คงพอรู้แล้วเนะครับว่า เรื่องของตกขาวนั้นไม่ได้มีอันตรายรุนแรงมากนัก อาจมีปัญหามาจากใจบ้าง แต่หากดูแลตนเองดีๆ ก็จะไม่เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมาครับ